

Referencer relateret til kønsskifte.

Indhold

1. [Menneskerettighedskonventioner o.lign.](#)
2. [EU-direktiver](#)
3. [Menneskerettighedsanbefalinger o.lign.](#)
4. [Behandlingsvejledninger, diagnoser, anbefalinger o.lign.](#)
5. [Udenlandske love og domme](#)
6. [Diverse](#)

Referencerne er kontrolleret primo januar 2017. Herunder er nogle enkelte døde link slettet. Enkelte andre er rettet pga. ændret placering.

Den 11. januar 2014. Tina. Thranesen.

1. Menneskerettighedskonventioner o.lign.

[\[Til top\]](#)

1. **FN's menneskerettighedserklæring * Verdenserklæringen om Menneskerettigheder**
10. december 1948

<http://www.unric.org/da/menneskerettigheder/15>

2. **Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.**

Konventionen blev vedtaget den 4. november 1950 af Europarådets dengang 13 medlemsstater. Konventionen indeholder centrale borgerlige og politiske rettigheder som f.eks. retten til ytringsfrihed, forsamlings- og foreningsfrihed, religionsfrihed, frie valg, retfærdig rettergang osv. Desuden indeholder Konventionen bestemmelser om klagesystemet.

Der er en domstol - Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol - knyttet til konventionen for at sikre, at menneskerettighederne er en realitet.

Artikel 1 – 14 i konventionen indeholder grundlæggende borgerlige og politiske rettigheder og friheder.

Artikel 15 – 18 vedrører nogle begrænsninger i menneskerettighederne, som staterne kan foretage under særlige omstændigheder.

Artikel 19 – 51 gennemgår klagesystemet, der er knyttet til konventionen.

1. Menu vedrørende konventionen på Council of Europes hjemmeside.
<http://www.coe.int/en/web/conventions/full-list> (URL rettet 8. januar 2017).
2. Konventionen på dansk på Europarådets hjemmeside
http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_DAN.pdf (Tilføjet 8. januar 2017).
3. Tillægsprotokollerne
<http://www.coe.int/en/web/conventions/search-on-treaties/-/conventions/treaty/results/subject/3>
4. Retsinformation med lovbekendtgørelse nr. 750 af 19. oktober 1998 af lov nr. 285 af 29. april 1992 om Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Det er inkorporeringsloven, dvs. den danske lov, som gør indholdet af konventionen til

gældende dansk ret.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=12>

5. Retsinformation med bekendtgørelse nr. 749 af 19. oktober 1998. Bekendtgørelsen er historisk dvs., at den ikke mere er gældende. Der linkes til den, idet den som bilag indeholder selve konventionen og tillægsprotokoller nr. 4, 6, 7 og 11 på dansk.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=24>

6. Konventionen på dansk hos Institut for Menneskerettigheder - IMR.
<http://menneskeret.dk/om-os/menneskerettigheder/menneskerettigheder-eu/europaeiske-menneskerettighedskonvention>

3. **Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder 2000/C 364/01. 7. december 2000**

Artikel 3

Ret til respekt for menneskets integritet

1. Enhver har ret til respekt for sin fysiske og mentale integritet. [...]

http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_da.pdf

4. **FN's børnekonvention**

Konventionen trådte i henhold til artikel 49, stk. 1, i kraft den 2. september 1990. For Danmarks vedkommende trådte den i henhold til artikel 49, stk. 2, i kraft den 18. august 1991.

Artikel 3

1. I alle foranstaltninger vedrørende børn, hvad enten disse udøves af offentlige eller private institutioner for socialt velfærd, domstole, forvaltningsmyndigheder eller lovgivende organer, skal barnets tarv komme i første række.

Artikel 12

1. Deltagerstaterne skal sikre et barn, der er i stand til at udforme sine egne synspunkter, retten til frit at udtrykke disse synspunkter i alle forhold, der vedrører barnet; barnets synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med dets alder og modenhed.

2. Med henblik herpå skal barnet især gives mulighed for at udtale sig i enhver behandling ved dømmende myndighed eller forvaltningsmyndighed af sager, der vedrører barnet, enten direkte eller gennem en repræsentant eller et passende organ i overensstemmelse med de i national ret foreskrevne fremgangsmåder.

1. Retsinformation

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=60837>

2. **EU-direktiver**

[\[Til top\]](#)

1. **EU-direktiv P7_TA(2011)0469 af 27. oktober 2011 om minimumsstandarder for anerkendelse af asyl**

Anerkendelse af tredjelandstatsborgere eller statsløse som berettigede til international beskyttelse, deres status og indholdet af en sådan beskyttelse.

Det fremgår af direktivet, at en persons kønsidentitet kan gøre, at den pågældende kan betragtes som tilhørende en social gruppe, der som nævnt i FN's flygtningekonvention

kan være berettiget til flygtningstatus - asylgrund.

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P7-TA-2011-0469&language=DA&ring=A7-2011-0271>

2. **Ligestillingsdirektiv 2006/54/EF fra Europa-Parlamentet af 5. juli 2006.**

Pkt. 3. Ifølge Den Europæiske Unions Domstol kan anvendelsesområdet for princippet om ligebehandling af mænd og kvinder ikke indskrænkes til at omfatte forbud mod den forskelsbehandling, som følger af, at den pågældende tilhører det ene eller det andet køn.

Som følge af hensigten med princippet og arten af de rettigheder, det søger at sikre, finder det også anvendelse på den forskelsbehandling, der udspringer af den pågældendes kønsskifte.

[http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:204:0023:0036:DA:PDF)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:204:0023:0036:DA:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:204:0023:0036:DA:PDF)

3. **EU direktiv 2004/113/EF af 13. december 2004 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder.**

1. EUR-Lex:

[http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2004:373:0037:0043:DA:PDF)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2004:373:0037:0043:DA:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2004:373:0037:0043:DA:PDF)

3. **Menneskerettighedsanbefalinger o.lign.**

[\[Til top\]](#)

1. **Thomas Hammarbergs rapport – Issue Paper – af 29. juli 2009** med 12 anbefalinger, som bør være gældende for alle transkønnede i Europa.

<https://wcd.coe.int/wcd/ViewDoc.jsp?id=1476365>

2. **Yogyakarta principperne om seksuel orientering og kønsidentitet af 26. marts 2007.**

1. Princippernes hjemmeside:

<http://www.yogyakartaprinciples.org/principles-en/>

2. Principperne i pdf-format:

http://www.yogyakartaprinciples.org/wp/wp-content/uploads/2016/08/principles_en.pdf

3. Principperne oversat til dansk af Tina Thranesen

<http://www.thranesen.dk/yogyakarta-principperne-dansk/>

3. **Europarådet. Betænkning: Tvungne sterilisationer og kastrationer: "Aldrig igen"**

Europarådets forårssession, den 22. til 26. april 2013

"Aldrig igen", erklærede Liliane Maury Pasquier (Schweiz, SOC) i dag ved fremlæggelsen sin betænkning om tvungne sterilisationer og kastrationer til PACE Committee on Social Affairs, Health and Sustainable Development (Den parlamentariske forsamlings udvalg for sociale anliggender, sundhed og bæredygtig udvikling). Med enstemmig vedtagelse af hendes betænkning fordømte udvalget tvungne, ikke-reversible sterilisationer og kastrationer som alvorlige krænkelse af menneskerettighederne og den menneskelige værdighed.

Selv om antallet af tvungne sterilisationer og kastrationer i Europarådets medlemslande er få, kan de ikke legitimeres på nogen måde i det 21. århundrede, understregede udvalget og krævede klare garantier mod fremtidig overgreb på de primære ofre, romakvinder, dømte seksualforbrydere, transpersoner og personer med handicap, og marginaliserede, stigmatiserede eller dem, som ikke er i stand til at klare sig selv. Udvalget opfordrede derfor medlemsstaterne til om nødvendigt at revidere deres love, tilkende passende erstatning til ofre – økonomisk kompensation såvel som officielle undskyldninger – og anbefalede forebyggende arbejde for at ændre mentaliteten, herunder formynderiske holdninger i lægestanden.

1. Council of Europe med omtale af betænkningen:
http://assembly.coe.int/ASP/NewsManager/EMB_NewsManagerView.asp?ID=8673
2. Betænkningen i sin helhed
http://www.assembly.coe.int/CommitteeDocs/2013/Asocdoc25revprov_2013.pdf

4. FN-rapport – A/HRC/22/53 – fra FN's særlige rapportør, Juan E. Méndez af 1. februar 2013 om tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

Resumé

Rapporten fokuserer på visse former for misbrug i sundhedssektoren, der kan overskride grænsen for mishandling og dermed betegnes som tortur eller grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

Den identificerer de politikker, der fremmer denne praksis og eksisterende huller i beskyttelsen.

Ved at illustrere nogle af disse misbrug inden sundhedssektoren, kaster rapporten lys over ofte uopdagede former for misbrug, der opstår inden for rammerne af sundhedssektorens politikker og understreger, hvordan visse behandlinger kører på kant af forbuddet mod tortur og mishandling.

Den identificerer omfanget af staternes forpligtelser til at regulere, kontrollere og overvåge sundhedssektoren med henblik på at forebygge mishandling uanset begrundelsen.

Den Særlige Rapportør gennemgår en række af de rapporterede misbrug i sundhedssektoren og beskriver, hvordan reglerne mod tortur og mishandling skal anvendes i disse situationer. De beskrevne eksempler på tortur og mishandling i sundhedssektoren udgør sandsynligvis kun en lille del af dette globale problem.

Rapporten, der er på 23 sider, blev forelagt på den 22. ordinære samling i FN's Menneskerettighedsråd den 25. februar til 22. marts 2013.

B. Henstillinger

3. Lesbiske, bøsser, biseksuelle, transkønnede og interkønnede personer

Den Særlige Rapportør opfordrer alle stater til at ophæve enhver lov, der tillader indgribende og irreversible behandlinger, herunder tvungen genitalnormaliserende kirurgi, ufrivillig sterilisering, uetiske eksperimenter, medicinsk overvågning, "genoprettende behandlinger" eller "konverterings-behandlinger, når de er tvungne eller

administreres uden frit og informeret samtykke fra den pågældende person. Han opfordrer også staterne til i alle sammenhænge at forbyde tvungen sterilisation og give særlig beskyttelse til personer, der tilhører marginaliserede grupper.

1. Rapporten i sin helhed i pdf-format:
http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/RegularSession/Session22/A.HRC.22.53_English.pdf
5. **FN's Højkommissær for Menneskerettigheder afleverede 17. november 2011 sin rapport – A/HRC/19/41 – om diskriminerende love og praksis vedrørende voldshandlinger mod personer på grund af deres seksuelle orientering og kønsidentitet – til FN's Menneskerettighedsråd**, som blev bestilt af FN's Menneskerettighedsråd den 15. juni 2011 i forbindelse med den herunder nævnte resolution A/HRC/17/19.
 1. Rapporten hos FN:
http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/19session/A.HRC.19.41_English.pdf
 2. Rapporten på dansk oversat af Tina Thranesen.
<http://www.thranesen.dk/fn-rapport-ahrc1941-20111117-diskriminerende-love-praksis/>
6. **Europa-Parlamentets beslutning P7_TA(2011)0427 af 280911 om at opfordre WHO til at ændre transkønnethed til en ikke-sygeliggørende placering i ICD.**
http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P7_TA-2011-0427&language=DA
7. **FN's Menneskerettighedsråd vedtog den 15. juni 2011 resolution A/HRC/17/19 om menneskerettigheder, seksuel orientering og kønsidentitet.**
Hænger sammen med den herover omtalte FN rapport A/HRC/19/41 af 171111.
http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/19session/A.HRC.19.41_English.pdf
8. **Ministerkomitéen i Europarådet vedtog den 7. april 2011 konvention – CM(2011)49 – om forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder.**
Det er den første juridisk bindende internationale aftale nogensinde, som omfatter seksuel orientering og kønsidentitet og bekræfter dermed, at lesbiske, bøsser, biseksuelle, trans- og interkønnede – LGBTI – personers rettigheder udgør en integrerende del af de universelle menneskerettigheder.
 1. Konventionen hos Council of Europe
https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805cd162
 2. Konventionen hos Folketinget i pdf-format.
<http://www.ft.dk/samling/20121/almdel/liu/bilag/77/1265083.pdf>
9. **FN's generalsekretær, Ban Ki-moon udtalte den 25. januar 2011 bla.:**
Vi må afvise forfølgelse af mennesker på grund af deres seksuelle orientering eller kønsidentitet.
<https://www.un.org/sg/en/content/sg/speeches/2011-01-25/remarks-human-rights-council>

- 10. Spørgsmål E-9039/2010 til Europa-Kommissionen af 3. november 2010 om deparatologisering af kønsidentitetsforstyrrelse.**
I svaret den 4. januar 2011 henvises bl.a. til spørgsmål P-2625/10 til Europa-Kommissionen af 15. april 2010.
1. Spørgsmålet på dansk:
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+WQ+E-2010-9039+0+DOC+XML+V0//DA&language=DA>
 2. Spørgsmålet på engelsk:
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+WQ+E-2010-9039+0+DOC+XML+V0//EN>
 3. Svaret – findes kun på engelsk:
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getAllAnswers.do?reference=E-2010-9039&language=DA>
- 11. Spørgsmål – E-9039/2010 – af 23. oktober 2010 til Europa-Kommissionen om at fjerne sygdomsbetegnelsen kønsidentitetsforstyrrelse.**
I svaret oplyser kommissionen bl.a., at den vil være opmærksom på forholdene nævnt i spørgsmålet.
1. Spørgsmålet på dansk
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+WQ+E-2010-9039+0+DOC+XML+V0//DA>
 2. Spørgsmålet på engelsk:
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+WQ+E-2010-9039+0+DOC+XML+V0//EN>
 3. Svaret – findes kun på engelsk:
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getAllAnswers.do?reference=E-2010-9039&language=EN>
- 12. Spørgsmål P-2625/10 til Europa-Kommissionen af 15. april 2010 om at fjerne transeksualitet fra listen over psykiske lidelser.**
I svaret den 11. maj 2010 anfører kommissionen bl.a., at den ikke har eget diagnosesystem, men bruger ICD-10. Ved den igangværende revision vil Kommissionen søge at sikre, at personer, der ønsker at skifte køn, kan få den fornødne hjælp og støtte, og vil herunder tage hensyn til alles interesser.
1. Spørgsmålet på dansk:
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+WQ+P-2010-2625+0+DOC+XML+V0//DA>
 2. Spørgsmålet på engelsk:
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+WQ+P-2010-2625+0+DOC+XML+V0//EN>
 3. Svaret – findes kun på engelsk:
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getAllAnswers.do?reference=P-2010-2625&language=DA>
- 13. Anbefaling CM/Rec(2010)5 af 31. marts 2010 fra Europarådet om bekæmpelse af forskelsbehandling på grund af seksuel orientering eller kønsidentitet.**

1. Justitsministeriets oversættelse den 28. oktober 2010 til dansk:
http://jm.schultzboghandel.dk/upload/microsites/jm/ebooks/andre_publ/ministerk_omit%C3%A9ens%20rekommandation.pdf

2. Tina Thranesens oversættelse den 6. april 2010 til dansk
<http://www.thranesen.dk/anbefaling-cm-rec-2010-5/>

14. NGO'ers fælleserklæring om seksuel orientering, kønsidentitet og menneskerettigheder fremsat for FN's Menneskerettighedsråd den 22. marts 2010.

1. Erklæringen hos Vidensbanken om kønsidentitet i pdf-format
http://www.thranesen.dk/artikler/hrc_ngo_joint_statement_20100322.pdf

2. Omtale af erklæringen hos Vidensbanken om kønsidentitet
<http://www.thranesen.dk/ngoers-faelleserklaering-seksuel-orientering-koensidentitet-22-marts-2010/>

15. FN's udvalg til afskaffelse af diskrimination imod kvinder kritiserede den 5. februar 2010 Hollands krav om sterilisering af transkvinder og manglende betaling for transkvinders brystimplantater.

<http://www2.ohchr.org/english/bodies/cedaw/docs/co/CEDAW-C-NLD-CO-5.pdf>

16. EF-Domstolen – C-423/04 – fastslog den 27. april 2006, at det er ulovligt at forskelsbehandle kønsskifteopererede inden for arbejdsmarkedet og sociale forhold.

Sagen vedrører Sarah Margaret Richards, der har gennemgået en mand til kvinde kønsskifteoperation, men som de engelske myndigheder nægtede pension fra hun fyldte 60 år, hvilket er normal pensionsalder for kvinder. Myndighederne ville først tildele hende pension, fra hun fyldte 65 år, som er normal pensionsalderen for mænd.

EF-Domstolen fik forelagt sagen og fremsatte den 15. december 2005 forslag til afgørelse og den 27. april 2006 endelig dom i sagen.

Såvel forslaget til afgørelse og selve dommen går i korthed ud på, at Sarah Margaret Richards var berettiget til pension fra hun var 60 år.

<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=da&num=C-423/04>

17. Europa-Kommissionens svar på spørgsmål E-1842/02 af 28. juni 2002 om, at diskrimination af transseksuelle ifølge Kommissionen falder ind under EF-traktatens artikel 13 og er omhandlet af direktivet om forskelsbehandling på arbejdspladsen.

1. Spørgsmålet på Europa-Parlamentets hjemmeside:

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+WQ+E-2002-1842+0+DOC+XML+V0//DA>

2. Svaret på Europa-Parlamentets hjemmeside:

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getAllAnswers.do?reference=E-2002-1842&language=DA>

4. Behandlingsvejledninger, diagnoser, anbefalinger o.lign.

[\[Til top\]](#)

1. **ICD-10 * WHO's klasifikationsystem (2007).**
<http://apps.who.int/classifications/icd10/browse/2010/en>
2. **DSM-IV-TR USA.**
<http://behavenet.com/apa-diagnostic-classification-dsm-iv-tr>
3. **DSM-5**
Næste version, der under forberedelse.
<https://www.psychiatry.org/psychiatrists/practice/dsm>
4. **Endocrine Treatment of Transsexual Persons: An Endocrine Society Clinical Practice Guideline**
<http://jcem.endojournals.org/content/94/9/3132.abstract>
5. **Standards of Care - Version 7 fra 2011.**
 1. Omtale hos WPATH
http://www.wpath.org/site_page.cfm?pk_association_webpage_menu=1351&pk_association_webpage=4655
 2. Standards of care – Version 7 i pdf-format
[https://s3.amazonaws.com/amo_hub_content/Association140/files/Standards%20of%20Care%20V7%20-%202011%20WPATH%20\(2\)\(1\).pdf](https://s3.amazonaws.com/amo_hub_content/Association140/files/Standards%20of%20Care%20V7%20-%202011%20WPATH%20(2)(1).pdf)
6. **Top 10 punkter om Standards of Care - 7. udgave ifølge National Center for Transgender Equality den 26. september 2011**
<http://transgenderequality.wordpress.com/2011/09/26/the-top-10-things-trans-people-should-know-about-the-new-standards-of-care/>
7. **Den Danske Kvalitetsmodel - DDKM - er et fælles kvalitetsudviklingssystem for det danske sundhedsvæsen.** Akkrediteringsstandarder for sygehuse 2. version 2. udgave, juni 2013.
<http://www.ikas.dk/FTP/PDF/D12-6522.pdf>
8. **Internationale standarder for hospitaler**
4. udgave. Ikrafttrædelse den 1. januar 2011.
https://www.jcrinc.com/assets/1/14/EBIAS400D_Sample_Pages.pdf
9. **Undersøgelse af børn med for tidlig pubertetsudvikling**
Region Syddanmark, Sydvestjysk Sygehus, Esbjerg. September 2006.
<http://www.sydvestjysksygehus.dk/wm436395>
10. **Behandling af børn der er gået for tidligt i pubertet**
Region Syddanmark, Sydvestjysk Sygehus, Esbjerg. September 2006.
<http://www.sydvestjysksygehus.dk/wm436572>

5. Udenlandske love og domme

[\[Til top\]](#)

1. **Albanien**
Udvidede den 6. maj 2013 beskyttelsen af bl.a. transpersoner i deres straffelovs § 50, så hadforbrydelser mod transpersoner anses for en skærpende omstændighed
<http://www.gayalliance.org/emptycloset/2013/05/albania-passes-hate-crimes-bill/>

Udarbejdet af LGBT Danmarks transpolitiske udvalg – Tina Thranesen

Informationen er ikke verificeret med reference til loven eller andet officielt kildemateriale.

2. Argentina

Kønsskiftelov – 7243-D-10 – af 30. november 2011 – 7243-D-10 – om ret til kønsidentitet

Artikel 3 – Anvendelse. Alle personer kan anmode om, at få ændret deres registrerede køn, fornavn og billede, når disse ikke svarer til deres selvdefinerede kønsidentitet.

1. Engelsk oversættelse:

<http://www.facebook.com/notes/gate-global-action-for-trans-equality/argentina-gender-identity-law-english-translation/289859481050307?mid=5519354>

2. Spansk

<http://www.parlamentario.com/noticia-41442.html>

3. Dansk oversættelse af Tina Thranesen i Vidensbanken om kønsidentitet

<http://www.thranesen.dk/argentinas-koensidentitetslov/>

3. Australien

1. **Transkønnede kan fra den 14. september 2011 få et X som kønsbetegnelse i deres pas.**

Kønsskifteoperation er ikke en forudsætning at udstede et pas i et nyt køn.

Ansøgerens fødsels- eller statsborgerskabsattester behøver ikke at være ændret for at for få udstedt et pas i det foretrukne køn.

Et brev fra en læge, som attesterer, at personen har modtaget eller modtager hensigtsmæssig klinisk behandling for kønsskifte, eller at de er interkønnet og ikke identificere sig med det køn de fik tildelt ved fødslen, er tilstrækkeligt.

Brevet vil dog kun blive accepteret fra praktiserende læger, som er registreret hos Medical Board of Australia (eller tilsvarende udenlandske myndighed).

"Hensigtsmæssig klinisk behandling" behøver ikke at være specificeret.

Et fuldgældigt pas i det nye kan også udstedes til ansøgere, der har gennemgået kønsskifteoperation og har fået registreret kønsændringen hos folkeregistret (Births, Deaths and Marriages - RBDM) eller hos Immigrationsdepartementet (Department of Immigration og Borgerrettigheder - DIAC).

Et pas kan udstedes til kønsafvigende personer med M (mand), F (kvinde) eller X (ubestemt/uspecificeret/interkønnet).

Ansøgere skal opfylde alle andre normale paskrav, såsom at fremvise legitimationsdokumenter til dokumentation af deres identitet.

Denne politik fjerner unødvendige hindringer for at anføre en persons foretrukne køn i dennes pas, og er udformet i tæt samråd med relevante organisationer i Australien.

Politikken er i tråd med den australske regerings løfte om at fjerne forskelsbehandling på grund af seksuel orientering eller kønsidentitet.

Yderligere information og oplysning fås hos Australian Passport Information Service på 131232 eller Passport Policy Section om

passports_policy@dfat.gov.au.

<https://www.passports.gov.au/Web/SexGenderApplicants.aspx>

2. **Austaliens højesteret fastslog den 6. oktober 2011, at to transmænd, der har været i testoteronbehandling, som har fået fjernet deres bryster, men ikke deres kvindelige reproduktive kønsorganer, skal anerkendes som mænd.**
Højesteret i Australien bragte den 6. oktober 2011 et resume af sagerne:
<http://www.hcourt.gov.au/assets/publications/judgment-summaries/2011/hca42-2011-10-06.pdf>

4. **Canada**
Vedtog den 20. marts 2013 en lov, der gør det ulovligt at diskriminere transkønnede personer.
Jeg har ikke fået verificeret oplysningen og derfor heller ikke link til selve lovteksten.
/Tina Thranesen.
<http://www.cbc.ca/news/canada/story/2013/03/20/pol-transgender-rights-bill-approved.html>

5. **England**
Transseksuelle kan få udstedt to ID-kort – et på deres biologiske køn og et på det køn, de lever som. (22. november 2008).
ID-kort-loven af 2006 blev ophævet den 21. december 2010 og udstedte kort gjort ugyldige.
Vidensbanken om kønsidentitet om den engelske ID-kort-lov:
<http://www.thranesen.dk/england-id-kort-lov-2006/>

6. **Italien**
Kirurgisk indgreb er ikke en betingelse for tilladelse til kønsskifte, fastslog en Italiensk domstol den 11. marts 2011.
<http://www.articolo29.it/decisioni/tribunale-di-roma-sezione-prima-civile-sentenza-11-3-2011-n-5896/>

7. **New Zealand**
Ændring af kønsbetegnelse i pas i New Zealand. (14. juni 2010).
Efter kønsskifteoperation
En transkønnet, der har fået ændret sit køn i sin fødselsattest efter godkendelse af New Zealand Family Court kan umiddelbart få udstedt et pas med det nye køn anført.
Uden kønsskifteoperation
Transkønnede, der ikke er kan fremlægge nogen af de ovennævnte dokumenter, kan få sit pas udstedt med et X i feltet for køn, hvis de udfylder en lovpligtige erklæring med oplysning om, hvor længe har de levet i deres aktuelle køn.
<http://www.passports.govt.nz/Transgender-applicants>

8. **Norge**
Lovforslag om forbud mod diskrimination pga. kønsidentitet og kønsudtryk fremsat den 22. marts 2013.
Lovforslaget – Prop. 88 L (2012-2013) – indeholder under pkt. 16 forslag til en selvstændig lov:

Lov om forbud mot diskriminering på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.

I samme lovforslag er der forslag om nye love til erstatning for eksisterende diskriminations- og ligestillingslove. Overordnet sker der ikke ændring i disse, men da der er mange lovtekniske og sproglige ændringer, er det vurderet at være mere overskueligt at fremsætte forslag til nye love i stedet for forslag om ændring i de eksisterende.

1. Lovforslagets indholdsfortegnelse med link til de tilhørende tekster:
<http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/dok/regpubl/prop/2012-2013/prop-88-1-20122013.html?showdetailedtableofcontents=true&id=718741>
2. Hele lovforslaget i pdf-format
<https://www.regjeringen.no/contentassets/c9d7105d05cc45e9ad9114120c8a6230/no/pdfs/prp201220130088000dddpdfs.pdf>
3. Den vedtagne lov:
<https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/lovvedtak/2012-2013/vedtak-201213-093.pdf>

9. Portugal

1. **Procedure for ændring af køn og navn i civile registre**
Lov nr. 7/2011 af 15. marts 2011
<http://dre.pt/pdf1sdip/2011/03/05200/0145001451.pdf>
2. **ILGA-Europe**
Gender Identity in the Portuguese Criminal Code – Kønsidentitet i Portugals straffelov
21. januar 2013
Kønsidentitet i Portugals straffelov
Det portugisiske parlament har godkendt, at "kønsidentitet" indsættes som en kategori beskyttet mod diskrimination
http://old.ilga-europe.org/home/guide_europe/country_by_country/portugal/gender_identity_in_the_portuguese_criminal_code
3. **Decreto N. 72/XII – Bekendtgørelse nr. 72/XII**
om studerendes og skolars etik
Artikel 7 og artikel 10 indeholder bl.a. tekster noget i denne retning:
Den studerende har ret til at blive behandlet med respekt og korrekthed [...] og må på ingen måde blive diskrimineret på grund af [...] seksuel orientering, alder, kønsidentitet [...]
<http://app.parlamento.pt/webutils/docs/doc.doc?path=6148523063446f764c3246795a5868774d546f334e7a67774c336470626d526c59334a6c6447397a4c31684a5353396b5a574d334d69315953556b755a47396a&fich=dec72-XII.doc&Inline=true>
4. **Decreto N. 68/XI – Bekendtgørelse nr. 68/XI**
Proceduren for ændring af navn og køn i de civile registre
<http://app.parlamento.pt/webutils/docs/doc.pdf?path=6148523063446f764c32467>

[95a5868774d546f334e7a67774c336470626d526c59334a6c6447397a4c31684a4c32526c597a59344c56684a4c6d527659773d3d&fich=dec68-XI.doc&Inline=true](http://www.domstol.se/Domainstolar/regeringsratten/Avgöranden/2009/September/2893-09.pdf)

10. Sverige

1. **Dom af 28. september 2009 fastslår, at voksne selv må bestemme deres fornavn uanset navnets køns karakter.**
<http://www.domstol.se/Domainstolar/regeringsratten/Avgöranden/2009/September/2893-09.pdf>
2. **Betænkning af 11. juni 2012 – 2011/12:SoU23 – "Ändrad konstilh"righet"**
Indeholder forslag om at fjerne kravet om sterilisation som betingelse for tilladelse til kønsskifte – altså reelt forslag om indførelse af juridisk kønsskifte.
 1. Rigsdagens journal vedrørende betænkningen:
http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Utskottens-dokument/Betankanden/ndrad-konstillhorighet_GZ01SoU23/
 2. Betænkningen i pdf-format:
<http://data.riksdagen.se/fil/D54627B7-C858-4AF5-893A-407BD0DBEE7A>
3. **Kammarrätten i Stockholm, Sverige udsendte den 19. december 2012 en pressemeddelelse i anledning af, at Kammarrätten samme dag havde afsagt dom om, at krav om sterilisering ved kønsskifte strider mod den svenske grundlov og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.**
 1. Pressemeddelelsen og dommen:
<http://www.thranesen.dk/kammarraetten-20121219/>
4. **Lovforslag fremsat 14. februar 2013 af den svenske regering om at fjerne kravene om sterilisering og om ikke at være forplantningsdygtig i konstilhørsløven fra 1972** som betingelser for at give tilladelse til kønsskifte. Det er hensigten, at loven skal træde i kraft den 1. juli 2013.
Derved bliver juridisk kønsskifte indført, ligesom det bliver muligt at deponere kønsceller før kønsskiftet med henblik på senere kunstig befrugtning. Det gør det muligt for en transmand at blive gravid og en transkvinde at levere egen sæd til befrugtning, hvorved de kan blive forældre til genetisk egne børn.
 1. Lovforslaget i pdf-format:
<http://www.regeringen.se/49bbcb/contentassets/f480b353fc7c435bb1d7efc2e354b47b/upphavande-av-kravet-pa-sterilisering-for-andrad-konstillhorighet>
 2. Omtale af lovforslaget på Regeringskansliets hjemmeside:
<http://www.regeringen.se/rattsdokument/lagratsremiss/2013/02/upphavande-av-kravet-pa-sterilisering-for-andrad-konstillhorighet/>

11. Tyskland

Tysk lovgivning indeholder særlige bestemmelser om transkønnedes navneforhold og kønsangivelse i pasloven og i en særlig lov om transkønnede.

Fornavn og kønsbetegnelse i tyske pas

Den tyske paslov giver transkønnede mulighed for at få deres selvvalgte fornavn og køn anført i deres pas - også selv om de ikke har gennemgået en kønsskifteoperation.

I den tyske paslov af 19. april 1986 med ændringer senest den 20. juli 2007 fremgår det af kapitel 1, sektion 4, punkt 1,

1. at personens fornavn(e) og køn skal være anført i passet,
2. personens køn skal være det samme, som er anført i "folkeregisteret",
3. har en person har fået ændret sit fornavn(e) ved en domstolsafgørelse i medfør af § 1 i lov om transseksuelle kan kønsbetegnelsen anføres, så den svarer overens med det køn, som fornavnet indikerer, selv om kønsangivelsen dermed ikke er i overensstemmelse med det køn, som er anført for den pågældende i "folkeregistret".

Under pkt. 2 er anført, at

1. kønsangivelsen sker med "F" for kvinder og "M" for mænd.

I sektion 6, pkt. 2a er anført, at

1. hvis en pasansøger angiver et andet køn end dét, som er anført i "folkeregistret" som pågældende ved fødslen, skal pasansøgeren fremvise en retsbeslutning om ændring af fornavn i medfør af § 1 i lov om transseksuelle, og at
 2. en forskel i kønsangivelsen i passet i forhold til kønsangivelsen i "folkeregistret" i øvrigt ikke har nogen lovmæssig effekt.
1. TS Roadmap bragte en artikel dateret august 2008 om tyske pasforhold i relation til transkønnede.
<http://www.tsroadmap.com/reality/name/germany.html>
 2. ILGA-Europe bragte en artikel dateret 20. december 2005 om, at den tyske forfatningsdomstol ved en enstemmig afgørelse har styrket de transkønnedes – navnlig de ikke-kønsskifteopererede – rettigheder. (Datoen skal ses i sammenhæng med datoen for den tyske paslov.)
http://old.ilga-europe.org/europe/guide/country_by_country/germany/landmark_transgender_cases_in_german_constitutional_court

Fornavne og kønsidentitetforhold i lov om transseksualitet

Den tyske lovgivning indeholder to forskellige procedurer for ændring af transseksuelles identitet – henholdsvis for ikke-kønsskifteopererede og for kønsskifteopererede.

Ikke-kønsskifteopererede

Personer, der er

1. tyske statsborgere,
2. statsløse udlændinge uden hjemland, der er bosat i Tyskland, eller
3. flygtninge eller asylansøgere, der er bosat i Tyskland,

kan få ændret deres fornavn til et mere hensigtsmæssigt i forhold til deres kønsidentitet, hvis

1. de er fyldt 25 år, og
2. det må antages, at deres følelse af at tilhøre det andet køn er vedvarende,
3. at de selv indbringer sagen for deres regionale domstol og

4. kan fremlægge erklæringer fra to eksperter i transseksualisme, som kan bekræfte, at det ikke er sandsynligt, at følelsen af at tilhøre det andet køn vil ændres.

Hvis pågældende senere fortryder navneskiftet, kan denne ansøge om at få de gamle navne igen.

Dette gælder dog ikke, hvis pågældende

1. har adopteret eller fået barn efter sit navneskift, eller
2. er blevet gift under det nye navn.

Kønsskifteopererede

Retten kan godkende, at de tilhører det modsatte køn i forhold til det, der er anført i deres fødselsattest, hvis

1. de ikke er gift,
2. de vedvarende ikke er i stand til at reproducere,
3. har gennemgået en kønsskifteoperation,
4. oplyser det ønskede fornavn, og
5. fremviser en erklæring fra en ekspert, der erklærer, at kriterierne er opfyldt.

Fra den dato retten godkender ansøgningen vil pågældende være at betragte som tilhørende det modsatte køn med dette køns rettigheder og pligter.

Såfremt pågældende har børn, vil forældre-barn relationer ikke berøres. Den pågældende vil stadig være forældre til sin børn, og børnenes arveforhold ændres ikke. Ligeledes sker der ingen ændringer i eksisterende pensionsrettigheder - heller ikke for en tidligere ægtefælles ret til ægtefællepension.

1. GER-2007-1-002 – Tysk lov om transseksualisme.
2. Grundlov for Forbundsrepublikken Tyskland – Basic Law for the Federal Republic of Germany på engelsk.

12. Uruguay

Indførte den 25. oktober 2009 loven – Ley N° 18.620 – om fri adgang for alle over 18 år til at få ændret kønsbetegnelse og navn.

Loven giver enhver person over 18 år ret til frit at udvikle og udtrykke deres kønsidentitet uafhængigt af biologiske, genetiske, anatomiske, hormonelle eller andre forhold, at blive identificeret og anerkendt i overensstemmelse med deres kønsidentitet og at få ændret deres kønsbetegnelse og navn på alle deres officielle dokumenter - herunder fødselsattester og pas.

Der er ikke krav om gennemførelse af kønsskifteoperation.

1. Loven på spansk:
<https://legislativo.parlamento.gub.uy/temporales/leytemp3826823.htm>
2. BBC omtalte den 13. oktober 2009 loven:
<http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/8304123.stm>
3. Advocate.com omtalte den 13. oktober 2009 loven:
<http://www.advocate.com/news/daily-news/2009/10/13/sex-changes-legal-uruguay>

13. USA

Transkønnede kan få ændret kønsbetegnelsen i deres pas.

Udarbejdet af LGBT Danmarks transpolitiske udvalg – Tina Thranesen

Efter de nye regler kan de få anført kønsbetegnelsen på det køn, de er i processen til at skifte til, alene ved at vedlægge deres pasansøgning en erklæring fra den behandlende læge om, at de er i processen mod et kønsskifte.

<https://travel.state.gov/content/passports/en/passports/information/gender.html>

6. Diverse

Nået hertil med linktjek. De første to link har jeg fundet i stedet for de under pkt. 1 og 2 nævnte, som skal tjekkes nærmere.

[\[Til top\]](#)

1. Regeringsgrundlaget af 3. oktober 2011 for den nye regering vedrørende ligestilling, seksuel orientering, kønsskifte og etnisk ligestilling.

Den nye regering, der blev præsenteret den 3. oktober 2011, og som består af Socialdemokraterne, Socialistisk Folkeparti og Det Rødeikale Venstre, offentliggjorde deres regeringsgrundlag under overskriften "Et Danmark, der står sammen".

I afsnittet underafsnittet "Seksuel ligestilling" og i afsnittet "Ligestilling og mangfoldighed" omtales transkønnede indirekte under begrebet "andre grupper" i teksten:

Regeringen vil styrke indsatsen med at registrere, opklare og forebygge hate-crimes mod homoseksuelle og andre grupper.

I samme afsnit anføres følgende om kønsskifte:

Regeringen vil undersøge reglerne om kønskorrigerende behandling, herunder mulighederne for at foretage juridisk kønsskifte uden krav om kirurgiske indgreb.

http://www.statsministeriet.dk/publikationer/Et_Danmark_der_staar_sammen_11/Regeringsgrundlag_okt_2011.pdf

2. Kønsbetegnelse i pas

1. ICAO-standard om maskinlæsbare rejsedokumenter og pas

Indeholder under afsnit IV-11, pkt. 11/II bestemmelse om, at et pas skal være forsynet med oplysning om pasindehaverens køn bestående af et enkelt stort bogstav i form af F (female (kvinde)), M (male (mand)) eller X (unspecified (uspecificeret))

http://www.icao.int/publications/Documents/9303_p4_cons_en.pdf

2. EU's ministerråds forordning (EF) nr. 2252/2004 af 13. december 2004, der omhandler standarder for sikkerhedselementer og biometriske identifikatorer i pas og rejsedokumenter, som medlemsstaterne udsteder, indeholder under "2. Persondatasiden" bl.a. følgende

Passet skal indeholde en maskinlæsbare persondataside, der overholder de specifikationer, som er anført i ICAO-dokument 9303 om maskinlæsbare pas (del 1), og udfærdigelsesprocedurerne skal overholde de specifikationer for maskinlæsbare pas, som er fastsat i nævnte dokument.

[http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004R2252:DA:HTML)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004R2252:DA:HTML](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004R2252:DA:HTML)

3. EU værktøjskasse om LGBT menneskerettigheder. (17. juni 2010).

I Rådet for Den Europæiske Union - EU's ministeråd - har Menneskerettighedsgruppen den 8. juni 2010 vedtaget og offentliggjort et værktøjssæt til fremme og beskyttelse af

alle menneskerettigheder for lesbiske, bøsser, biseksuelle og transkønnede personer (LGBT-personer).

Det skal bemærkes, at der er en oversættelsesfejl i den officielle danske oversættelse. I det engelsksprogede originaldokument anvendes ordet transgender, der i engelsk sprogbrug er en fællesbetegnelse om transvestitter og transseksuelle.

I den danske oversættelse er ordet "transgender" fejlagtigt oversat som transseksuelle, hvor det korrekte er transkønnede eller transpersoner, der er danske fællesbetegnelser. Det vil sige, at de i værktøjssættet anførte anbefalinger gælder for alle transpersoner uanset om der er tale om transvestitter eller transseksuelle.

Tina Thranesen.

1. Officiel dansk oversættelse:

<http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=DA&f=ST%2011179%202010%20NIT>

2. Engelsk officiel version:

<http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/st11179.en10.pdf>

4. **Transgender Persons Rights in the EU Member States. Rapport fra Europa-Parlamentet af 9. juli 2010.**

Rapport fra Europa-Parlamentets Generaldirektorat for Interne Politikker – European Parliament's Directorate-General for Internal Policies – om transkønnede personers rettigheder i de enkelte medlemsstater i EU.

Rapporten indeholder desuden en kopi af den første vedtagelse om transkønnedes rettigheder vedtaget den 12. september 1989 af Europa-Parlamentet, og slutter med et omfattende bilag om de juridiske forhold i de enkelte medlemsstater.

Rapporten afspejler nødvendigvis ikke holdningen hos Europa-Parlamentets Generaldirektorat for Interne Politikker, Europa-Parlamentet eller The European Parliament's Intergroup on LGBT Rights.

<http://www.lgbt-ep.eu/wp-content/uploads/2010/07/NOTE-20100601-PE425.621-Transgender-Persons-Rights-in-the-EU-Member-States.pdf>

5. **FN-rapport A/64/211 af 5. august 2009 kritiserer terrorbekæmpelsesforanstaltninger set i relation til bl.a. transkønnede.**

I rapporten anføres, at den skærpede kontrol – især i forbindelse med flyrejser – har medført store vanskeligheder for transkønnede personer, idet de let bliver ofre for mistanke og udsættes for urimelig chikane og mistanke.

Ligeledes medfører den skærpede sikkerhed omkring udfærdigelse og udstedelse af rejsedokumenter og pas, at det er blevet vanskeligere for transkønnede at få disse udfærdiget på en måde, så de svarer til deres personlige fremtræden.

<http://www2.ohchr.org/english/issues/terrorism/rapporteur/docs/A-64-211.pdf>

6. **Flere end to slags børn - en rapport om køn og ligestilling i børnehaven**

Af Jesper Olesen, Kenneth Aggersholm og Jette Kofoed. Marts 2008.

Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Aarhus Universitet.

Danmarks Pædagogiske Universitetsskole har for minister for ligestilling gennemført observationsstudier i tre børnehaver i 2007. På baggrund af undersøgelsen blev

rapporten udarbejdet.

Fra indledningen citeres følgende brudstykker. Denne undersøgelse om køn og ligestilling i børnehaven er blevet til på baggrund af et opdrag fra minister for ligestilling. I sin perspektiv- og handlingsplan for 2007 fremsatte minister for ligestilling som sit mål 'at børn og voksne skal have mulighed for at udfolde sig'. Omgivelsernes fastlåste forventninger til drenge og piger, kvinder og mænd, 'må ikke begrænse det frie valg for det enkelte menneske'. Herunder formulerede ministeren en række delmål, hvor det første retter sig mod børns og unges institutioner, som skal gøre det muligt for børn og unge at lege, lære og udvikle sig fri for fastlåste kønsroller.

Køn i børnehaven

Vi foreslår kulturanalyse som en slags 'fremkaldervæske'. Uden at negligere den biologiske modning som betydningsfuld i børns udvikling retter denne undersøgelse sig mod de sociale og kulturelle processer, der har betydning for, at drenge bliver drenge på en særlig måde, og piger bliver piger på en særlig måde. Man kan sige, at vi interesserer os for kulturelt specificeret 'drengethed' og 'pigethed'. Nyere kønsforskning sætter fokus på de mange måder, det er muligt at være pige og dreng på.

At køn ikke blot er et resultat af noget i personen iboende men produceres og gøres i konkrete kontekster, er et centralt perspektiv inden for denne form for tænkning. Dette perspektiv trækkes med ind i nærværende undersøgelse. At køn 'gøres', skal forstås således, at mennesker 'kønnes'.

I tilslutning til rapporten blev der udarbejdet en inspirationsguide Børnehaver med plads til Pippiprins og Piratprinsesser

<http://www.thranesen.dk/artikler/Flere-end-to-slags-boern.pdf>

[\[Til top\]](#)